

NATUURTOETS EN SOORTGERICHT ONDERZOEK - DE VOORDE/JAN DE JAGERWEG

Gemeente Barneveld

20 NOVEMBER 2017

Contactpersonen

ING. J.S. OSTERTHUN
Specialist ecologie

T +31627060600
M +31627060600
E Jasper.Osterthun@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Leeswijzer	4
2	PLANGEBIED EN INGREEP	5
2.1	Beschrijving plangebied	5
2.2	Ontwikkeling	5
3	SOORTGERICHT ONDERZOEK	7
3.1	Methodiek	7
3.1.1	Steenuil	7
3.1.2	Vleermuizen	7
3.2	Steenuil	8
3.2.1	Resultaten	8
3.2.2	Effectbeschrijving steenuil	9
3.3	Vleermuizen	9
3.3.1	Resultaten	9
3.3.2	Effectbeschrijving	10
4	CONCLUSIE EN ADVIES	11
4.1	Steenuil	11
4.2	Vleermuizen	11
4.3	Algemene mitigerende maatregelen	12

BIJLAGEN

BIJLAGE A FOTO-IMPRESSIE PLANGEBIED	13
--	-----------

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Barneveld is voornemens de basisschool De Hoeksteen aan de Jan de Jagerweg te slopen en daarnaast de nabijgelegen kantine van de sporthal uit te breiden en korfbalvelden te realiseren.

Werkzaamheden ten behoeve van de voorgenomen herontwikkeling kunnen leiden tot negatieve effecten op beschermde soorten en daarmee tot overtredingen van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb genoemd). Derhalve is door Arcadis een quick scan flora en fauna (2017) uitgevoerd. Uit dit onderzoek is gebleken dat het gebouw geschikte ruimtes kent voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Tevens is ten noorden van het plangebied, ter hoogte van Jan de Jagerweg 75, een steenuilenkast aangetroffen die bezet is door een paartje steenuilen. Het functionele leefgebied van vleermuizen en steenuilen is beschermd krachtens de Wnb. Om inzicht te krijgen in de aanwezige beschermde natuurwaarden is door Arcadis aanvullend soortgericht onderzoek naar de steenuil en vleermuizen uitgevoerd, conform de kennisdocumenten van deze soorten, om de aan- of afwezigheid te bepalen.

Voorliggende tussenrapportage beschrijft de resultaten van het soortgericht onderzoek naar steenuil en vleermuizen. Daarnaast wordt ook ingegaan op de effecten als gevolg van de werkzaamheden.

1.2 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op het plangebied en de ingreep. In hoofdstuk 3 begint met de methodiek van het soortgericht onderzoek per soort(groep). Vervolgens wordt per soort(groep) ingegaan op de resultaten van het soortgericht onderzoek waarna de effecten als gevolg van de werkzaamheden worden beschreven. Deze rapportage eindigt met een conclusie en, indien noodzakelijk, advies over de te nemen vervolgstappen.

2 PLANGEBIED EN INGREEP

2.1 Beschrijving plangebied

In figuur 1 is een luchtfoto van het plangebied opgenomen. Het plangebied betreft basisschool De Hoeksteen met aangrenzende groenzone in het noordwesten, een vervallen kantoorpand in het zuidwesten en een kantine van de sporthal in het zuiden van het plangebied. In bijlage A is een foto-impressie van het plangebied opgenomen.

Ten noorden en westen van het plangebied zijn woonwijken te vinden. Ten zuiden van het plangebied is voornamelijk weiland te vinden. In het oosten staan woningen en is loofbos te vinden.

Figuur 1: Luchtfoto van het plangebied (oranje contour) met ten zuiden daarvan alternatief (zwarte contour).

2.2 Ontwikkeling

De voorgenomen ontwikkeling betreft het uitvoeren van de volgende werkzaamheden en/of realiseren van de volgende voorzieningen, zie ook navolgende figuur 2:

- Sloop van basisschool De Hoeksteen met aansluitend ontwikkeling van groenzone.
- Uitbreiden van de bestaande kantine aan de noordzijde van de sporthal en aanleg van viertal korfbalvelden aan de Jan de Jagerweg.
- Realiseren verlichting en aanplant bomen langs noordelijke rand.

De planning is om de werkzaamheden te starten eind 2019.

Figuur 2: Tekening geplande ontwikkeling De Voorde.

3 SOORTGERICHT ONDERZOEK

3.1 Methodiek

3.1.1 Steenuil

Tijdens de quick scan naar beschermde soorten (Arcadis, 2017. Quick scan Wet natuurbescherming De Voorde/ Jan de Jagerweg – gemeente Barneveld. d.d. 2 mei 2017) is ten noorden van het plangebied ter hoogte van Jan de Jagerweg 75 een nestkast aangetroffen die bezet is door een paartje steenuilen. Eén van de steenuilen is rustend in een boom binnen het plangebied waargenomen. Gelet op de omgeving van de nestkast vormt het plangebied een essentieel onderdeel van het territorium van deze steenuilen. Derhalve is soortgericht onderzoek om de broedlocatie vast te stellen niet noodzakelijk. Tijdens de avond- en ochtendrondes van het vleermuizenonderzoek is echter wel gelet op het voorkomen van (deze) steenuilen in - en in de directe omgeving van het plangebied. Gezien de aanwezigheid van het territorium zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk en dient een ontheffing Wnb aangevraagd te worden. Derhalve is in de omgeving onderzocht of alternatief leefgebied voor de betreffende steenuilen aanwezig is. Er is contact gezocht met de Steenuilenwerkgroep voor het achterhalen van territoria in de omgeving van het plangebied.

Figuur 3: Locatie van het plangebied (oranje contour) met ten zuiden daarvan alternatief (zwarte contour), locatie nestkast steenuil (groene stip), waarneming steenuil (rode stip).

3.1.2 Vleermuizen

Het vleermuizenonderzoek is uitgevoerd conform Vleermuisprotocol 2017 van Netwerk Groene Bureaus. Vier bezoeken zijn onder geschikte weersomstandigheden uitgevoerd; twee gedurende de zomerperiode (15 mei tot 15 juli) en drie gedurende de baltsperiode (15 augustus tot 15 oktober). Zie onderstaande tabel 1 voor de verantwoording van de veldbezoeken. Het laatste veldbezoek op 4-10-2017 valt binnen de suboptimale periode voor het onderzoeken van soorten, zoals de gewone dwergvleermuis. Dit heeft te maken met de dalende temperatuur, waardoor activiteiten van vleermuizen afnemen en de kans op waarnemen kleiner wordt. Het vleermuisprotocol geeft aan dat de minimale temperatuur voor het onderzoeken van gewone dwergvleermuis 6°C of hoger moet zijn en voor de laatvlieger geldt dat de temperatuur 10°C of hoger moet zijn. Zowel tijdens het veldbezoek als de avonden en ochtenden daarvoor was de temperatuur 10°C en hoger. Doordoor was het verantwoord om dit veldbezoek uit te voeren.

Tijdens het vleermuizenonderzoek is gelet verblijfplaats-indicerend gedrag, zoals in- en uitvliegen, zwermen en het aantikken van de muur nabij een mogelijke verblijfplaats. Daarnaast is ook onderzocht of de omgeving functioneel is als leefgebied; vliegroute en foerageergebied. Het onderzoek is uitgevoerd met een batdetector; de Batlogger M. Naast dat deze batdetector vleermuisgeluiden hoorbaar maakt, neemt deze de geluiden ook op. Indien een soort niet ter plaatse bepaald kan worden, kan aan de hand van een opname gecontroleerd worden welke soort het betreft.

Tabel 1 : Verantwoording veldbezoek vleermuizenonderzoek.

Datum	Weersomstandigheden
19-5-2017 (ochtend)	17°C, licht bewolkt, 3/4Bft
27-6-2017 (avond)	15°C, bewolkt, 1/2Bft
16-8-2017 (avond)	12°C, bewolkt, 2Bft
27-9-2017 (avond)	10°C, bewolkt, 2Bft
4-10-2017/5-10-2014 (avond/ochtend)	11°C, bewolkt, 3Bft

3.2 Steenuil

3.2.1 Resultaten

Op onderstaande kaart zijn puntwaarnemingen, afkomstig van de Steenuilenwerkgroep, opgenomen en deze worden in tabel 2 toegelicht. Puntwaarneming 1 betreft het paartje steenuilen die ook tijdens quick scan is vastgesteld. Het dichtstbijzijnde territorium ligt op ruim 700 meter ten oosten van het plangebied, ter hoogte van Harremaatweg 37. Tijdens de veldbezoeken voor het vleermuizenonderzoek is het paartje meerdere keren waargenomen. Waarnemingen van het paartje zijn in onderstaande kaart opgenomen.

Figuur 4: Locatie van het plangebied (rode contour), onderzoeksdata Steenuilenwerkgroep; groen punt (1 t/m 4 zijn in tabel 2 toegelicht), waarneming steenuil; blauw punt.

Tabel 2. Beschrijving van de puntwaarnemingen zoals in figuur 4 opgenomen.

Nummer	Beschrijving
1	Veel steenuilen worden hier waargenomen. Kast in februari 2016 opgehangen ter hoogte van Jan de Jagerweg 75. In 2017 is hier gebroed.
2	Steenuil in 2014 gezien.
3	Broedt in schuurtje naast woonboerderij. Voor het laatst waargenomen in 2016
4	Locatie steenuilenkast. Dit is een andere kast dan die ter hoogte van Jan de Jagerweg 75.

3.2.2 Effectbeschrijving steenuil

Het plangebied vormt het primaire leefgebied van de steenuil. Effecten als gevolg van de werkzaamheden zijn verstoring en aantasting van het leefgebied. Het territorium wordt dusdanig aangetast dat het paartje steenuilen een andere verblijf- en nestplaats moet zoeken. De verblijfplaats is beschermd door de Wnb en deze werkzaamheden kunnen alleen doorgang vinden met een verleende ontheffing Wnb. Om een dergelijke ontheffing te ontvangen, dienen afdoende mitigerende maatregelen worden getroffen om dit paartje een alternatief te bieden.

3.3 Vleermuizen

3.3.1 Resultaten

Tijdens het vleermuizenonderzoek zijn geen vleermuizen waargenomen die verblijfplaats-indicerend gedrag vertoonde. Het is daarom uitgesloten dat het schoolgebouw een functie als verblijfplaats heeft. In de omgeving van het schoolgebouw zijn wel enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen en Rosse vleermuizen waargenomen. De gewone dwergvleermuizen jaagden in de luwte van de bomen rondom het schoolgebouw en de laanbeplanting van de Harremaatweg. Deze dieren komen uit de wijk ten noorden en westen van het. Hier zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen. Enkele Rosse vleermuizen jaagden hoog boven de bomen van de Harremaatweg. Vermoed wordt dat deze dieren in het loofbos ten oosten van het plangebied een verblijfplaats hebben. Er zijn geen vliegroutes waargenomen. Gezien de activiteiten van gewone dwergvleermuis wordt wel vermoed dat de laanbeplanting van de Harremaatweg een functie als vliegroute heeft en een verbinding vormt tussen het stedelijk gebied in het westen en bos in het oosten. In figuur 5 zijn de bevindingen opgenomen.

Figuur 5: Luchtfoto van het plangebied (oranje contour) met ten zuiden daarvan alternatief (zwarte contour), gewone dwergvleermuis (blauwe pijlen), Rosse vleermuis (rode pijlen).

3.3.2 Effectbeschrijving

Het schoolgebouw heeft geen functie als verblijfplaats. Effecten van de werkzaamheden op verblijfplaatsen zijn daarom uitgesloten. De luwte van de bomen binnen het plangebied hebben een functie als foerageergebied. Gezien de groenelementen in de omgeving, zoals laanbeplantingen en bosschages, zijn voldoende uitwijkplaatsen aanwezig voor de enkele gewone dwergvleermuizen die zijn waargenomen. Effecten van de werkzaamheden op foerageergebied van de gewone dwergvleermuis zijn daarom uitgesloten. De Rosse vleermuizen jaagt hoog boven het plangebied en heeft geen relatie met het plangebied. Ook voor deze soort geldt dat effecten van de werkzaamheden uitgesloten zijn. De potentiële vliegroute aan de Harremaatweg blijft intact. Wel zijn effecten te verwachten van kunstverlichting tijdens de werkzaamheden en kunstverlichting van het nieuwe sportveld. Als de laanbeplanting aan de Harremaatweg 's avonds/'s nachts wordt beschenen verliest dit lijnvormig element zijn functie als vliegroute.

4 CONCLUSIE EN ADVIES

4.1 Steenuil

De werkzaamheden en de inrichting van het plangebied leiden tot verstoring en aantasting van het leefgebied van de steenuil. Verstoring van het leefgebied leidt tot overtreding van artikel 3.1 lid 4 (verbod tot opzettelijk storen) van de Wnb. Aantasting van het leefgebied leidt tot overtreding van artikel 3.1 lid 2 (verbod tot opzettelijk vernielen en beschadigen van nest, rustplaatsen en eieren).

De volgende mitigerende maatregelen dienen getroffen te worden conform Kennisdocument Steenuil (BIJ12):

- Werkzaamheden dienen buiten de meest kwetsbare periode van de steenuil te worden uitgevoerd. Dit is de periode waarin de voortplanting plaatsvindt. De periode waarin gewerkt kan worden is augustus t/m januari.
- Voor de nestplaats die als verloren wordt beschouwd, dienen twee alternatieve nestplaatsen aangeboden te worden. Deze dienen in de omgeving van het territorium buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden geplaatst te worden. Rekening gehouden dient te worden met de gewenningsperiode van drie maanden. Gedurende deze gewenningsperiode is het nodig dat zowel de oorspronkelijke situatie als de aangebrachte vervangende voorzieningen aanwezig zijn.
- De habitat rond deze nestplaatsen dient verbeterd te worden. Hierbij valt te denken aan de aanplant van hagen of het laten verruigen van de randen van graslanden. Dit vormt compensatie voor de aantasting van het leefgebied. De werkzaamheden kunnen pas starten als deze inrichtingsmaatregelen functioneel zijn voor de steenuil.

Er dient ook een ontheffingsaanvraag te worden ingediend bij de Provincie Gelderland.

Deze ontheffingsaanvraag is voor overtreding van artikel 3.1 lid 2 en lid 4 van de Wnb. Ten behoeve van de onderbouwing van de ontheffingsaanvraag wordt een activiteitenplan opgesteld. Negatieve effecten op de beschermde soort, als gevolg van de uit te voeren werkzaamheden, worden hierin beschreven.

Daarnaast worden hierin mitigerende maatregelen opgenomen, indien voorhanden conform de Soortenstandaard (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland). Deze maatregelen dienen ter onderbouwing van het beleid dat overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb zoveel als mogelijk wordt voorkomen.

Daarnaast dient een alternatievenafweging en belangenonderbouwing voor het uitvoeren van het project te worden opgesteld. Het is enkel mogelijk een ontheffing te verkrijgen indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat en de activiteit een belang dient dat in de wet is opgenomen.

Volgens het huidige beleid betreft de doorlooptijd van een procedure minimaal 13 weken en maximaal 20 weken met kans op verdere procedure vertraging en is een ontheffing maximaal vijf jaar geldig met mogelijkheid tot verlenging. Het veldonderzoek is maximaal drie jaar geldig, waarna deze dient te worden geactualiseerd indien de start van de werkzaamheden drie jaar of langer na onderzoek jaar aanvangt.

4.2 Vleermuizen

Als gevolg van de werkzaamheden zijn geen effecten te verwachten op de verblijfplaatsen van vleermuizen. Voor het slopen van het schoolgebouw zijn daarom geen mitigerende maatregelen noodzakelijk. Wel zijn effecten te verwachten op een vliegroute die gevormd wordt door de laanbeplanting van de Harremaatweg. Kunstverlichting van het sportveld en van de werkzaamheden kunnen een verstorend effect hebben op vleermuizen die zich langs deze lijnvormige structuur verplaatsen. Dit heeft tot gevolg dat artikel 3.5 lid 2 (verbod tot opzettelijk verstoren) van de Wnb wordt overtreden. Het treffen van mitigerende maatregelen is noodzakelijk; voorkom dat de laanbeplanting langs de Harremaatweg door kunstverlichting beschenen wordt. Zowel de kunstverlichting tijdens de werkzaamheden als van het sportveld dienen daarom aangepast te worden. Door het treffen van deze mitigerende maatregelen is niet langer sprake van de overtreding van artikel 3.5 lid 2 en zijn verdere vervolgstappen vanuit de Wnb, zoals aanvraag ontheffing, niet aan orde.

4.3 Algemene mitigerende maatregelen

Zoals in de quick scan (Arcadis, 2017. Quick scan Wet natuurbescherming De Voorde/Jan de Jagerweg – Gemeente Barneveld van 2 mei 2017) genoemd, dient rekening gehouden te worden met aanwezigheid van broedvogels (waarvan de nestplaats gedurende broedperiode beschermd is) en algemeen voorkomende zoogdieren en amfibieën (zorgplicht):

- Broedvogels: voer werkzaamheden bij voorkeur buiten het broedseizoen uit. Het broedseizoen loopt ongeveer van 15 maart tot 15 juli, maar kan afhankelijk van het weer en andere factoren verschuiven. Indien werkzaamheden binnen het broedseizoen verricht worden, dient het gebouw voor de start van het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden. Vervolgens dient een deskundig ecooloog dit te inspecteren en het gebouw vrij te geven. Het is ook mogelijk dat voor de start van de werkzaamheden gecontroleerd wordt of broedende vogels aanwezig zijn. Echter indien een nestplaats aanwezig is, bestaat de kans dat de sloop van het gebouw moet wachten tot na de broedperiode. Indien begroeiing verwijderd wordt in het broedseizoen dient vooraf door een deskundig ecooloog geschouwd te worden of een nestplaats aanwezig is. Indien aanwezig dienen passende maatregelen bepaald te worden.
- Algemeen voorkomende zoogdieren en amfibieën: houdt tijdens de werkzaamheden te allen tijde rekening met de algemene zorgplicht: werk in één richting, de richting waarin soorten kunnen vluchten. Het materieel moet zorgvuldig en deskundig worden gebruikt, zodat geen onnodige schade wordt veroorzaakt of onnodige verstoring van flora en fauna optreedt.

BIJLAGE A FOTO-IMPRESSIE PLANGEBIED

Foto 1. Schoolgebouw vanuit het noordwesten.

Foto 2. Schoolgebouw vanuit zuidwesten.
Aangrenzende struiken vormen nestplaatsen van
broedvogels, zoals merel.

Foto 3. Opening bij daklijst. Potentiële verblijfplaats
van vleermuizen.

Foto 4. Opening bij de dakrand. Potentiële
verblijfplaats van vleermuizen.

Foto 5. Kantoorpand vanuit het zuidwesten.

Foto 6. Kantoorpand vanuit het noordoosten.

Foto 7. Openingen bij de daklijst. Potentiële verblijfplaats van vleermuizen.

Foto 8. Sportcentrum vanuit het zuidwesten.

Foto 9. Sportcentrum vanuit het oosten.

Foto 10. Grasveld sportcentrum vanuit het noordwesten.

Foto 11. Robinia ten oosten van schoolgebouw. Ruimtes bij de bast vormen potentiële verblijfplaats van vleermuizen.

Foto 12. Berk met verlaten spechtengat. Potentiële verblijfplaats van vleermuizen.

Foto 13. Laanbeplanting van de Harremaatweg.
Mogelijk essentiële vliegroute van vleermuizen

Foto 14. Boom met bezette steenuilenkast ten
noorden van het plangebied.

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com

Projectnummer: C05062.000205.0200
Onze referentie: 079586435 B